

Počivajte v miru!

Tako kot vsako leto se v teh dneh približujemo času, ko se bomo spomnili naših pokojnih ob prazniku Vseh svetih 1. novembra in naslednjega dne na praznik vseh Vernih rajnih. Gotovo ni naključje, da je katoliška Cerkev v svojem liturgičnem koledarju ta praznik postavila prav v to letno obdobje, saj je to čas, ko poznojesenska narava postopoma prehaja v zimski počitek, kar lahko spoznamo po odpadajočem listju, porjaveli travi in nasploh v začasnem odmiranju cvetic. Tudi dnevi postajajo vse krajši in hladnejši, človeka pa obhaja nekakšno otožno občutje ob spominjanju na preteklo pomlad ter svetlobo in toploto poletja.

Vendar je to le zunanji videz, saj krščanska vera uči, da pšenično zrno mora umreti, da lahko obrodi sad, kar je v duhovnem smislu prisposoda vstajenja. Zatorej nas ob navideznem umiranju narave ne sme prevzeti pesimizem, saj se zavedamo, da temi sledi svetloba, zimi pomlad, skratka, da je stvarstvo usmerjeno h končni dopolnitvi in se zato človek, ki ni izgubil upanja, nikakor ne sme bati bodočnosti. Naše izkustvo in globlje spoznanje nas uči, da je življenje dar, od nas samih pa je odvisno, kako ga bomo preživeli oz. kako se bomo odzvali notranjemu klicu.

V tej luči moramo torej presojati tudi naše zemeljsko bivanje, ki je usmerjeno k Absolutnemu, praznik Vseh svetih pa nas spominja, da smo tudi mi osebno in v občestvenem smislu del neskončne verige človeštva, ki je že v preteklih rodovih pustilo in tudi danes pušča za seboj trajne sledove, ki bodo zaznamovali tudi prihodnost. Pred očmi nam tako prihajajo napor naših prednikov, najsi bo svetnikov, duhovnikov, znanstvenikov, umetnikov, pesnikov in pisateljev, delavcev in kmetov oz. preprostih mater in očetov, ki so vsak na svoj način prispevali v zakladnico človeštva v gmotnem in predvsem duhovnem pogledu.

Prav je zato, da se v teh dneh spominjamo naših umrlih dragih, pa tudi širše vseh tistih, ki so kaj dobrega storili za naš narod in človeštvo. V tem duhu torej porojamo na grobove naših sorodnikov, prijateljev in znancev, zaslužnih mož in žena in morda tudi zapuščenih vojakov, ki jih toliko leži po slovenski zemlji. Naj počivajo v miru!

SAMO DIVJI BOJ ZA OBLAST

»Četrtek, devetnajsti oktober, je bil črn dan za italijansko senatno zbornico. Nastala so vznemirljiva vprašanja o vedno bolj zaskrbljujočih sporih med posameznimi vejami državne oblasti.«

Tako je pisalo vatikansko glasilo Osservatore romano v petek, 20. t.m., ko še ni poteklo 24 ur od govora, ki ga je imel v senatu pravosodni minister Filippo Mancuso. Tedaj je namreč nastala nova serija spletk v italijanskem političnem življenju. Priletni sodnik, po rodu s Sicilije, je pripravil pis-

DRAGO LEGIŠA

no obrambo, a nekaterih strani ni prebral v zbornici, četudi je prej poskrbel, da so prišle v roke časnikarjev. Nепrebrani del govora pa je vseboval zelo hude obtožbe in očitke na račun predsednika republike Scalfara. Vloženi sta že bili uradni zahtevi, naj se proti državnemu poglavarju uvede kazenski postopek!

»Gre za zamotano klobko — je še napisalo vatikansko glasilo — ozračje postaja še bolj vročično in je v nevarnosti življenje demokratičnega sistema. Javnost pa ne more razumeti resničnih vzrokov tolikšne napetosti in v nekaterih pogledih tudi vzrokov politično-institucionalne krize; vrh vsega se nihče ne potruji, da bi javnosti pomagal razumeti vzroke takšnega stanja. Ljudstvo se kljub vsemu sprašuje, zakaj in čemu vse to. Pričakuje tudi odgovor, ki pa ga ne dobi od tistih, ki bi mogli oziroma morali odgovoriti«, za-

ključuje svoj članek Osservatore romano.

Senatna zbornica je v četrtek, 19. t.m., z veliko večino glasov izglasovala pravosodnemu ministru nezaupnico, tako da zdaj opravlja njegove dolžnosti na pravosodnem ministrstvu predsednik vlade. Filippo Mancuso pa ostaja član vlade; je minister brez listnice, takšnega primera pa še ni bilo v zgodovini italijanske republike.

Toda ta neobičajni primer je potegnil za seboj pravi plaz. Berlusconi in Finijev »pol svoboščin« ter njegovi večji in manjši trabanti so po porazu, ki so ga doživeli v senatu, kjer so glasovali proti nezaupnici ministru Mancusu, sklenili brž preiti v protinapad. V poslanski zbornici so vložili resolucijo o nezaupnici vladi ministrskega predsednika Dinija. Očitno so menili, da se nudi lepa priložnost za odvzem zaupanja vladi, to je za njen odstop. Posredno gre tudi za pritisk na predsednika republike, naj razpiše predčasne politične volitve.

Ko bo naš časopis prišel v roke bralcem, bo izid glasovanja v poslanski zbornici znan in se bo torej že vedelo, ali so se Berlusconi in prijatelji uštel ali ne. Razmerje političnih sil v poslanski zbornici pa je v trenutku, ko to pišemo, v korist protivladni fronti, četudi za nekaj glasov. Protivladna fronta se je okrepila s sklepom stranke komunistične prenovе (SKP), naj njeni poslanci (skupno jih je 24) glasujejo za resolucijo o nezaupnici, ki so jo bili vložili poslanci »pola svoboščin«.

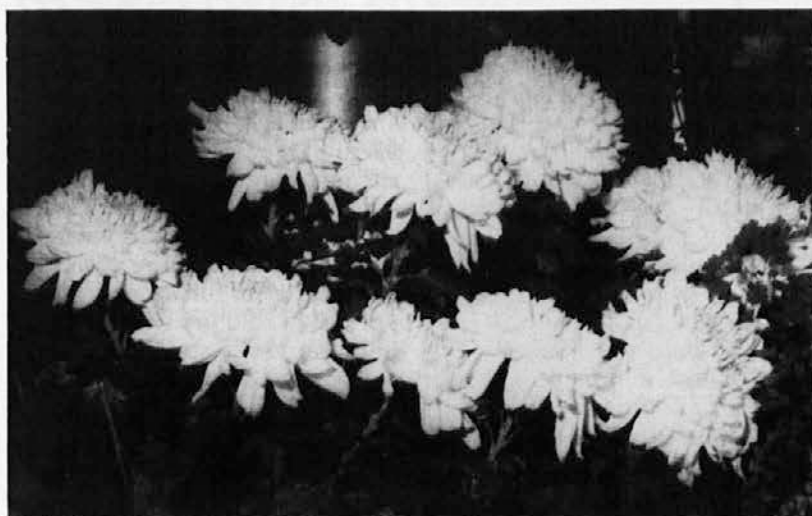

Predsednik vlade Dini

Ne glede na takšen ali drugačen izid glasovanja, pa že zdaj lahko napišemo, da v ozračju in okoliščinah, kakršne so sedanje, v Italiji ne bo mirnega in nebolečega prehoda iz »prve« v »drugo« republiko. Mario Segni in njegovi prijatelji so si delali velike utvare, ko so načrtovali in nato leta 1993 tudi izvedli referendum, katerega izid je uvedel v državo večinski volilni sistem. Ker so milanski sodniki kmalu zatem dejansko »razgnali« vse dotodanje vodilne politične stranke, so Segni in prijatelji bili že prepričani, da so se na stežaj odprla vrata v »drugo« republiko. Razvoj dogodkov je pokazal, da je šlo za računo brez krčmarja.

Vzroki sedanje hude krize očitno segajo precej nazaj v zgodovino povojne Italije. Morda bomo sedanji položaj laže razumeli, če bomo pazljivo prebrali odlomek iz zanimive in poučne knjige z naslovom »Rosso e nero«. Izšla je letos septembra in je napisana v obliki pogovora, ki ga je časnikar Pasquale Chessa imel z znanim zgodovinarjem Renzom De Felicem. Na strani 202 beremo tole:

»Nasprotju fašizem — antifašizem je hladna vojna pristavila dihotomijo (ločitev) komunizem-antikomunizem. V Italiji se je zato ustavil razvoj v smeri dovršene demokracije, zgrajene na soočanju med desnico in levico, na alternaciji (menjavanju) konservativcev in progresistov, z menjavanjem vodilnih plasti v vladi in v opoziciji na osnovi volilnih izidov. Skozi zgodovino zedinjene Italije se kot rdeča nit vleče nekak-

V teh dneh se bomo tudi s cvetjem spominjali svojih rajnih

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 29. oktobra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 »Marco Polo«. Dramatizirana zgodba (Renato Caporali - Jaša Zlobec); 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Vladimir Bartol: »Alamut«. (Radijska dramatizacija Miroslav Košuta); 15.30 Šport in glasba; 17.00 Z naših prirediteljev.

■ PONEDELJEK, 30. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Iz četrtkovih srečanj: Dr. Dorče Sarđo; 9.15 Humor na slovenski način; 10.00 Poročila; 12.40 Mešani zbor »Lipa zelenela je« iz Ljubljane vodi Marko Munih; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na otroškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Repentabor - glasbeni popoldnevni stare in sodobne glasbe; 18.00 Ena se tebi je želja spoznala.

■ TOREK, 31. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Zastrta krila (Marjanka Rebuta); 9.15 Humor na slovenski način; 10.00 Poročila; 12.40 Moški zbor »Vres« s Prevalj vodi Almira Rogina; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Repentabor - Glasbeni popoldnevni stare in sodobne glasbe; 18.00 Drago Jančar: »Dvoboj«, radijska igra.

■ SREDA, 1. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 10.00 Pravljična dežela sreče (Miroslava Leban); 10.35 Pojeta Marjana Lipovšek in Dmitrij Hovorostovsky; 12.40 Zbori »Gallusovega zvočnega bogastva«, vodijo Janko Ban, Stojan Kuret in Aleksandra Pertot; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Orkestralna glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Gajmir Demšar, življenje ob glasbi; 18.00 Literarne podobe: Magična Renesansa.

■ ČETRTEK, 2. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Zdravje je v rokah tretjepolčanikov; 9.15 Humor na slovenski način; 10.00 Poročila; 12.40 Zbori »Gallusovega zvočnega bogastva«, vodijo Stojan Kuret, Janko Ban in Tomaž Simčič; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale: Film; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Zbor »Bárdos Lajos« iz Debrecena na Madžarskem.

■ PETEK, 3. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 10.00 Mladinski oder: »Direndaj na nebu« (Alenka Juvan); 12.40 Ljubljanski madrigalisti; vodi Matjaž Šček; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 V pravljicnem svetu glasbil; 14.30 Od Milj od Devina; 15.30 Mladi val; 17.00 Violinist Žarko Hrvatič in pianist Giovanni Umberto Battel v našem studiu; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 4. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Ob zlatem jubileju našega Radia; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert v Kulturnem domu v Gorici; pianist Vadim Rudenko; 11.30 Filmi na ekranih; 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta rozajanski glas (oddaja iz Rezije); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 My way ali zelo osebni pogled na lahko glasbo; 16.00 Prehitro mimo je mladost - pogovori z bratoma Avsenik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbeni poklon gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo »Emil Komel« iz Gorice; 18.00 Vladimir Bartol »Alamut«. Roman. (Radijska dramatizacija Miroslav Košuta).

Umor italijanske zdravnice v Somaliji

Dr. Graziella Fumagalli

Preteklo soboto zvečer je bila v bolnici za zdravljenje tuberkuloze somalskega mesta Merka, južno od prestolnice Mogadiša, umorjena italijanska zdravnica Graziella Fumagalli. V atentatu je bil ranjen tudi neki biolog. Gre že za dvanajsto italijansko žrtev na somalskih tleh od začetka operacije »Restore Hope« (vrniti upanje) decembra 92. Somalske oblasti naj bi že pripravile morilca, mladega muslimana Abdija Abdullaha Mira, ki je priznal, da je umor zakrivil zato, da bi preprečil širjenje krščanstva v Somaliji. Če je bil to naročen politični ali verski napad, pa ni še povsem jasno. Ob tem dogodku ne moremo mimo spomina na lanski 20. marec, ko sta bila v Mogadišu, v še nepojasnjenih okoliščinah, umorjena rojak Miran Hrovatin, snemalac RAI-a, in italijanska časnikarka Ilaria Alpi. Svoji Fumagallijevo so povedali, da se je zdravnica zavedala, da dela v nevarnih okoliščinah, a je sledila svoji želji, da pomaga potrebnim v Afriki.

E.D.

Prejeli smo:

Slovenska skupnost ob novi krizi Primorskega dnevnika

Primorski dnevnik je spet zabredel v finančne težave. Družba za založniške pobude PRAE, ki ga izdaja, je v ponedeljek, 16. oktobra, objavila osnutek sanacijskega načrta, ki predvideva zmanjšanje števila strani, ukinitve ponedeljkove številke ter krčenje števila osebja.

Nova kriza Primorskega dnevnika pomeni resen problem, in to ne samo za izdajatelja ter za novinarje oziroma uslužbence, saj gre naposled za obstoj edinega slovenskega dnevnika v Italiji, ki kot tak predstavlja izredno medijsko, kulturno in politično bogastvo za celotno našo narodnostno skupnost. Prav zato Ssk meni, da bi morali Primorskemu dnevniku zagotoviti nadaljnje neokrnjeno izhajanje in rast, in to tudi s pomočjo matične države.

Res pa je Ssk tudi mnenja, da bi moral biti Primorski dnevnik v vsakem smislu vsemanjšinski, tako da bi se v njem lahko čedalje bolj prepoznavale vse temeljne komponente naše narodnostne skupnosti. Ni si mogoče predstavljati, da bi Slovenci v Italiji lahko razpolagali z dvema ali več dnevniki, zaradi česar si tudi ni mogoče predstavljati, da bi Primorski dnevnik dolgoročno lahko še ostal glasilo samo ene strani, zlasti v novih zgodovinskih razmerah ne. Za tovrstna glasila naj pride v poštev predvsem periodični tisk.

Primorski dnevnik seveda ima svojo preteklost, upoštevati pa moramo tudi novi zgodovinski kontekst. Slovenija je danes samostojna, demokratična in pluralistična država in ni mogoče, da bi svojo podporo manjšini ideološko pogojevala, kakor se je to dogajalo dolga desetletja v preteklosti. Tudi javne podpore, ki jih zagotavlja Italija Primorskemu dnevniku, so namenjene dnevniku slovenske manjšine, in ne časopisu takšnega ali

drugačnega njenega dela ali celo kate-regakoli zasebnega kroga.

To ne pomeni, da je Ssk za »lotiziranje« dnevnika na strankarski osnovi, kot nekateri zlonamerno namigujejo. Nasprotno. Ssk meni, da bi morali ustrezne rešitve za upravljanje Primorskega dnevnika iskati na ravni civilne družbe, ki jo v primeru Slovencev v Italiji predstavljata, kot znano, predvsem krovnici organizaciji SKGZ in SSO, in sicer ob polnem spoštovanju načel strokovnosti in neodvisnosti redakcije. Ob tem pa bi bi-

Kolegom pri Primorskem dnevniku, ki spet preživlja hudo krizo, izreka solidarnost tudi Novi list.

lo mogoče pomisliti tudi na kako izvorno rešitev, recimo v tem smislu, da bi Primorski dnevnik dobesedno postal vse bolj last vseh tistih, ki ga bemo, oziroma smo nanj naročeni. To bi po mnenju Ssk predstavljalo bistven prispevek tudi k utrjevanju demokratske enotnosti manjšine, ki je nujna za njeno nadaljnjo rast in uveljavljanje.

Izkušnje iz preteklosti so že pokazale, da so drugačne rešitve od gori nakazanih v novih zgodovinskih razmerah ne samo parcialne, ampak tudi nujno kratkotrajne, in da lahko ogrozijo sam obstoj dnevnika. Tako se je izkazalo, da je projekt Primorski dnevnik — Republika, ki je nastal na osnovi ožjega političnega dogovora in brez upoštevanja pluralistične razvejanosti slovenske manjšine v Italiji ter same matične države, nujno kratkotrajna rešitev, ki povrh lahko povzroča težave v odnosih med matico in zamejstvom, v vrstah same manjšine, ter seveda nenazadnje samemu dnevniku. Težiti pa je treba k trdnim rešitvam, ki naj dnevniku zagotovijo dolgo in mirno življenje, neodvisno od strankarsko-političnih pri-godnosti v Italiji in v Sloveniji. To stališče je Ssk zagovarjala v preteklosti in ga tudi danes, na vseh ravneh.

* * *

Senator Bratina pri ministru za šolstvo

Senator Darko Bratina se je v Rimu sestel z ministrom za šolstvo Lombardijem. Predmet pogovora je bilo stanje Sindikata slovenske šole, potem ko šolnik, ki je bil zadolžen za delo v tej organizaciji, nima več pravice do plačanega dopusta. To pa je dejansko ohromilo sindikatovo delo. Slovenski senator se je pri ministru zavzel, da bi se dvema slovenskima šolnikoma priznala pravica do plačanega dopusta. Tako bi se lahko posvetila sindikalnemu delu tako v Trstu kot v Gorici.

Sodelovanje med Slovenci v Italiji in na Koroškem

V okviru 7. Primorskih dnevov na Koroškem so se srečale tudi delegacije Slovenske skupnosti (Ssk), Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) in koroške Enotne liste (EL). Delegacijo Slovencev v Italiji je vodil tajnik Ssk Martin Breclj, od koroških Slovencev pa so se pogovora udeležili predsednik NSKS Nanti Olip, podpredsednik NSKS dr. Pavel Apovnik, predsednik EL Andrej Wakounig in tajnik EL mag. Rudi Vouk.

Srečanje je bilo izrazito delovnega značaja. V ospredju pogovora je bilo vprašanje odnosa med zamejskimi Slovenci in ma-

tično Republiko Slovenijo, nadalje sodelovanje slovenskih manjšin na mednarodni ravni, predvsem pa vprašanje zajamčenega zastopstva v zakonodajnih telesih in enotnega manjšinskega predstavništva Slovencev v Italiji in na Koroškem. Obe strani sta poudarili, da imata na vsa ta vprašanja zelo podobne poglede in da jih vsaka stran skuša reševati v svoji stvarnosti. Dogovorili sta se tudi o nadaljevanju poglobljenega medsebojnega sodelovanja in za čim večje usklajevanje svoje politike, zlasti še glede stikov z matično Republiko Slovenijo.

Konferenca o čezmejnem sodelovanju

Dne 20. in 21. oktobra je bila na Pomorski postaji v Trstu Tržaška konferenca o čezmejnem sodelovanju na temo Znanstvena in tehnološka kooperacija v Južni in Centralni Evropi. Konferenco je pripravil znanstveni park AREA ob podpori in sodelovanju tržaške univerze, tržaške gospodarske zbornice in pod pokroviteljstvom Evropske komisije.

Konferenca se je udeležilo več uglednih predstavnikov znanstvenega in političnega sveta. Med drugimi so spregovorili evropski poslanec Luigi Caligaris, italijanski minister za industrijo Alberto Clo in slovenski minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc.

Vsi prisotni so v svojih izjavah podčrtali pomembnost Trsta kot vozlišča in stične točke s srednjo in jugovzhodno Evropo na znanstvenem področju in to zaradi njegove geopolitične lege: je namreč istočasno srednjeevropsko, italijansko in sredozemsko mesto. Poleg tega pa je Trst že dolgoletna važna postojanka na področju znanstvene raziskave.

Pogovor z ministrom Bohincem

Gospod minister, kaj bi povedali o pomenu te konference?

»Znanost in tehnologija sta pravzaprav integratorja Evrope že nekaj desetletij: spomnimo se, recimo, programa COST (Cooperation of science and technology) iz leta 71, pa ustanovitve EURECA, na francosko pobudo leta 85, ali pa t.i. programa FRAMEWORK z začetka osemdesetih let, programa na področju znanosti, ki ga organizira Evropska unija. Vse kaže, da je znanost zelo vplivala na evropsko integracijo, na globalno Evropo. Danes smo pa pred izbiro, ali se bo povezovala samo »Unijska Evropa«, se tehnološko zapirala in ustvarjala nove prepeke, tako kulturne, civilizacijske in politične, ali pa bomo vsi težili po kulturno enotni, globalni Evropi. Takšni simpoziji in vsa prizadevanja za različne oblike znanstveno-tehnološkega sodelovanja, tako čezmejnne oblike, npr. Slovenije z Italijo, ali pa regionalne, ob osi Trst-Dunaj-Budimpešta-Praga-Ljubljana, in pa tudi oblike znotraj Evropske unije, vse to lahko prispeva v tej smeri.«

Ali mislite, da slabi meddržavni odnosi med Slovenijo in Italijo lahko ogrozijo tovrstno sodelovanje?

»Seveda politični odnosi vedno vplivajo tudi na odnose na ostalih področjih. Trenutno lahko rečem, da se to na znanstveno-tehnološkem sodelovanju še nič ne pozna. S kolegom Salviniem, italijanskim ministrom za znanost, sva dogovorjena, da se v kratkem dobiva, saj me je povabil v Rim. Morda bo priložnost sedaj, ko bomo podpisali v tednu-štirinajstih dneh t.i. čezmejni »crossborder« program italijansko-slovenskega sodelovanja znotraj PHAR programa Evropske unije. Imam dokončno potrditev od italijanskih oblasti, da so pripravljene ta aranžma sedaj podpisati. To bi moralo biti že pomladi, tako kot smo opravili že z Avstrijci, dialog z Italijo pa se je nekoliko zavlekel. Nameravam v kratkem opraviti formalnost podpisa in se morda tudi srečati z italijanskim ministrom, mi-

Dr. Rado Bohinc

mogrede pa, čezmejni sporazum bo v dobršni meri prispeval, prepričan sem, k sodelovanju med ljudmi na obeh straneh meje, ali kar k slovensko-italijanskemu sodelovanju. Ne nazadnje gre za šest milijonov nemških mark, ki se direktno investirajo v to sodelovanje, tako v objekte, kot tudi v posle ter znanstvene in kulturne programe. Zaenkrat torej, meglice ali sence v italijansko-slovenskih odnosih na političnem področju še ne vplivajo direktno na to, kar počnemo na znanstvenem področju, pa tudi na področju evropske integracije.«

Intervju je zapisal Erik Dolhar

Vidoni: Spremeniti mentaliteto in jo prilagoditi novim razmeram

Na nedavnem občnem zboru zunanjetrgovinske sekcije Slovenskega deželnega gospodarskega združenja je bil Robert Vidoni potrjen za predsednika. Z njim smo se pogovorili o aktualnih problemih našega gospodarstva.

Katero so nove smernice Vaše sekcije?

V bistvu lahko rečemo, da nadaljujemo s programom, ki smo si ga zastavili pred dvema letoma. Ves trud bo usmerjen predvsem v izobraževanje kadrov in specializacijo podjetij po proizvodih. Nujno moramo nadaljevati tudi z institucionalnimi stiki, predvsem z različnimi trgovskimi zbornicami, da bi spodbudili stike in sodelovanje z zamejskimi podjetji.

Na občnem zboru je stekla beseda tudi o združevanju podjetij. Kaj ste s tem pravzaprav mislili?

Anketa, ki smo jo izvedli med 90 podjetji, ki so pri nas včlanjena, je dokazala, da so naša podjetja finančno precej majhna, oz. šibka. Današnja situacija trga in bank naj vodi v razmišljanje, da je bolje uvesti ekipno delo, ne pa spodbujati individualizme. Če želimo biti konkurenčni, moramo biti kadrovske močnejši.

Se pravi, da novim, mladim podjetnikom odsvetujete, da se lotijo dela samostojno.

Tega jim ne odsvetujemo. Mladi naj se le začnejo ukvarjati z zunanjetrgovinskim poslom, predvsem z distribucijo proizvodov. Naša podjetja bodo namreč postala čisto distribucijska, s prodajo produktov, ki prihajajo z vzhodnih tržišč na Zahodu in v obratni smeri, predvsem na področju bivše Jugoslavije, kjer bi bilo bolje imeti svoje firme. Mladi naj se vključijo v že obstoječe strukture, v

Robert Vidoni

katerih naj podjetja skrbijo za njihovo izobraževanje, da postanejo dobri kadri za bodoče delovanje.

Kaj svetujete podjetjem, ki so v preteklosti delovala izključno na področju bivše Jugoslavije?

SDGZ ne pravi svojim podjetjem, kje naj delujejo in kje ne. Naš najbolj tradicionalni trg ostaja nedvomno območje bivše Jugoslavije, potrebni pa so novi oprijemi in pristopi, predvsem distribucija v Italiji.

Menite, da odigravate važno socialno vlogo?

O tem sem popolnoma prepričan in to je dokazala tudi izvedena anketa, iz katere je med drugim izšlo, da je v naših podjetjih zaposlenih petsto ljudi, ki delajo v slovenskem okolju; zato menim, da nosimo veliko odgovornost v našem prostoru. Ta pristop mora imeti svojo težo, tako pri nas kot v matični domovini. Za te ljudi moramo skrbeti; nad temi številkami se morajo zamisliti predvsem naši politiki in krovne organizacije, ki bodo morali poslušati in se soočiti z gospodarstveniki in zelo natančno z njimi analizirati situacijo in začrtati nadaljnji razvoj. Naši politični delavci, neglede na strankarsko pripadnost, morajo razumeti, da brez zdravega in močnega gospodarstva naša skupnost nima možnosti obstoja.

Za konec še nekoliko provokativno vprašanje. Kako odgovarjate na očitke, da je zamejsko gospodarstvo v rokah le nekaterih?

Kot Združenje lahko rečem, da delujemo za skupen prostor, za celosten gospodarski razvoj naše skupnosti. Za nas so vsa podjetja enaka. SDGZ gleda enako na velike ali majhne strukture, neglede na politično ali ideološko obarvanost. Treba je že enkrat ločiti politiko od gospodarstva. Spremeniti je treba predvsem mentaliteto, oz. jo prilagoditi novim razmeram in pogojem.

Razgovor zapisal Erik Dolhar

Jubilejno Borštnikovo srečanje

V Mariboru se bo v soboto, 28. t.m., končalo 30. Borštnikovo srečanje. Začelo se je konec prejšnjega tedna, ko je v novi mariborski gledališki dvorani spregovoril slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan. Med drugim je obžaloval, da namenja državni proračun malo sredstev kulturi, kar pa za srečo ne vpliva na umetniško raven slovenskega gledališča. To je postalo celo »ambasador mlade slovenske države v svetu«, je dejal minister.

Slovensko stalno gledališče iz Trsta je imelo čast, da je prvo nastopilo na letošnjem Borštnikovem srečanju. Uprizorilo je dramo Dražga Jančarja »Halštat«, ki je bila lani uspešnica. Režiser je Boris Kobal.

Obrtna cona v Dolini največji uspeh

Obrtna cona v Dolini

V torek, 17. oktobra je bil v Prosvetnem domu na Opčinah občni zbor obrtne sekcije pri Slovenskem deželni gospodarskem združenju. Obravnavali so statutarne obveznosti: po branju poročil o opravljenem delu je bila na sporedu še izvolitev novega odbora obrtne sekcije, v katerem je prišlo do bistvene pomladitve. Strokovna služba SDGZ, je poskrbela za izčrpno informacijo o pereh obveznostih za podjetja: varnost pri delu, konkordat, ind. davčne novosti ter pokojninsko reformo.

Občni zbor obrtne sekcije je omogočil neposreden vpogled v dejavnost Združenja na tem področju, predvsem pa je bila priložnost za odkrito razpravo o problemih in odprtih perspektivah za obrtništvo v krajevnem in širšem okviru.

Predsednik obrtne sekcije SDGZ Drago Ota je v svojem poročilu najprej dejal, da ta občni zbor predstavlja obračun dela,

opravljenega od zadnjega zasedanja, ki je bilo pred poldrugim letom. O razcvetu sektorja seveda še ne moremo govoriti, vendar lahko poudarimo dejstvo, da je število članstva sicer padlo, kljub temu pa si je ravno obrtni sektor najbolj opomogel s strukturami, kadrovanjem in sodelovanjem z drugimi organizacijami. Obrtna sekcija je največji uspeh v svoji zgodovini dosegla prav lani, ko so dolinski obrtniki odprli svojo obrtno cono, ki pa je bila sad truda celotnega Slovenskega deželne gospodarskega združenja. Gre za izjemen uspeh, obsega katerega se mnogi pravzaprav niti ne zavedajo. Naslednji korak predstavlja obrtna cona na Kraški planoti, da se zadosti potrebam krajevnih obrtnikov.

Tudi ostali člani obrtne sekcije SDGZ v tem obdobju niso mirovali in so hiteli s posodabljanjem svojih delavnic in nakupom novih strojev. Predsednik Ota je nato poudaril pomembnost na-

daljevanja in poglobljanja stikov z Obrtno zbornico Slovenije, s katero so priredili več poslovnih srečanj za obrtnike in jim omogočili prisotnost na raznih sejmih, predvsem v Celju. Do zadovoljive uveljavitve pa še ni prišlo v naši deželi in v ožji tržaški pokrajini: kljub vsem prizadevanjem, rekurzom na Državni svet in na TAR, sekciji namreč še ni uspelo, da bi uveljavila svoje pravice glede predstavnštva na deželni in pokrajinski ravni.

Sledili sta tajniško poročilo Petra Malalana in razprava, med katero je predvsem direktor Vojko Kocjančič odgovarjal na zastavljena vprašanja. Poleg problemov v posameznih sektorjih obrtništva je bilo še največ zanimanja za novosti ob uvedbi Kraškega parka. Svoje pozdrave sta prinesla tudi predsednik SDGZ Boris Siega in predstavnik goriške sekcije Bensa.

Erik Dolhar

Študijska štipendija

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letos svojo deveto študijsko štipendijo iz sklada »Michael Flajban«. Štipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokošolcem, ki se bodo vpisali na tržaško ali videmsko univerzo v akademskem letu 1995/1996.

Podrobnejša pojasnila dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, telefon 040/631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok bo potekel 30. novembra.

Programska konferenca Slovenske skupnosti

Ssk prireja v soboto, 28. oktobra, programsko konferenco v dvorani Športnega centra v Vižovljah nad Sesljanom pod naslovom: Kako naprej? Konferenca se uokvirja v niz prireditev ob 20-letnici deželne organiziranosti stranke. Po uvodnem poročilu deželne tajnika se bo razprava osredotočila na naslednje problemske sklope:

1. potrebe in zahteve Slovencev v novih zgodovinskih razmerah (značilnosti nove dobe, jezikovne pravice, šolstvo, kultura, šport, socialni problemi, gospodarstvo, urbanistika, zajamčeno zastopstvo v izvoljenih telesih, zaščitni zakon);

2. naše delovanje v italijanskem političnem prostoru (volilno in drugačno povezovanje z drugimi strankami; nastopanje

na krajevni, deželni in vsedržavni ravni; sodelovanje z drugimi manjšinskimi strankami; narodnost in internacionalnost oz. »večkulturnost«);

3. naš odnos do matične države (zamejstvo in matica v enotnem slovenskem prostoru; sodelovanje s političnimi ustanovami in s političnimi strankami matične države; manjšina med domicilno matično državo);

4. delovanje na mednarodnem prizorišču (stiki z evropskimi in drugimi mednarodnimi ustanovami, s Slovenci po svetu in z drugimi manjšinami; internacionalizacija problema slovenske manjšine v Italiji);

5. naše delovanje v okviru slovenske manjšine v Italiji (kriza »časnega« zastopstva; Ssk kot povezovalni dejavnik manjšine in

projekt za Narodni svet Slovencev v Italiji; odnos do krovnih organizacij civilne družbe in do slovenskih komponent v italijanskih strankah; prisotnost v videmski pokrajini; nagovarjanje asimiliranih pripadnikov manjšine);

6. kakšno stranko rabimo (načini notranjega organiziranja, ljubiteljsko in poklicno delovanje, kadrovska politika, obveščanje javnosti in propaganda);

7. Ssk in mladi (okrepitev mladinskih sekcij, politično izobraževanje). Na konferenco so vabljeni vsi izvoljeni predstavniki, deželni, pokrajinski in občinski voditelji Ssk in sploh vsi aktivisti. Vsi bodo tudi imeli možnost sodelovanja v razpravi, pri čemer so zaželeni pisni posegi. Pristavimo naj, da bo opoldne mogoče kositi v bližnji gostilni v Mavhinjah.

V živo v naši družini

Pod tem naslovom je v ponedeljek, 23. oktobra, v Finžgarjevem domu na Opčinah steklo večerno srečanje, ki ga je priredila tamkajšnja duhovna skupina. Bila je to tudi prva javna pobuda s strani te skupine.

Srečanje je privabilo res veliko število ljudi, kar dokazuje, da je družinska problematika danes zelo živa in aktualna, pogovor o njej pa nadose potreben. Številnemu občinstvu so po krajših uvodnih posegih openskega župnika g. Zvoneta Štrublja in predstavnice duhovne skupine Jasne Merku spregovorili sociolog dr. Jože Bajzek, psiholog dr. Bernard Striptih in psihater dr. Miran Možina.

Dr. Bajzek je spregovoril o tem, kako se je podoba družine v evropski kulturi spremenila, in to zaradi padca socialnih vlog v družini, zaradi odvzema vsakršne priznane socialne funkcije in zaradi krize oz. pluralizma vrednot. Opažati je premik od bistvenih k funkcionalnim vrednotam. Iz tega sledi, da vse postaja uporabno, tudi človek.

Danes pri mladini opazamo vračanje k družini kot vrednoti. Vendar je ta družina skozi čas doživela nekaj hudih udarcev, ki so pustili svoje posledice: prišlo je tako do padca avtoritete, nastal je t.i. kulturni antilegalizem, slika žene pa se je popolnoma spremenila. Dr. Bajzek je svoje razmišljanje zaključil s trditvijo, da bi morala današnja družina vzgajati k možnosti tveganja, k odprtosti za zastojnost in k upanju.

Dr. Striptih in dr. Možina sta predstavila svojo raziskavo z naslovom Notranji dialog v družini in zunajpodporne zveze. Podala sta tudi veliko konkretnih primerov in izkušenj iz svoje službe in iz dejavnosti pri Društvu za prostovoljno delo in psihosocialno pomoč Odmev. Danes ima mlad človek na voljo veliko možnosti in izbor, med katerimi je tudi zakon, za katerega se lahko odloči ali ne. V nadaljevanju sta se Striptih in Možina zaustavila pri problemih in razkolih, ki nastanejo v družini. Pri tem sta omenila vlogo t.i. zunajpodpornih zvez, ki so lahko širše sorodstvo, prijatelji idr. in ki lahko posredujejo med družino in trpečim človekom. Tudi prisotnost otrok je včasih važna, da se kriza ne poglobi. Na novo si je treba postaviti — je pristavil dr. Striptih — problem ljubezni: le-ta je ranljiva, zato je treba upoštevati tudi vprašanje odgovornosti. Kar se tiče človeških odnosov, je še dejal Striptih, smo nepismeni. Potrebna je velika kreativnost in fleksibilnost. Ko pa najdemo pravo besedo, je le-ta lahko izredno močna in pomembna.

Besedam izvajalcev je občinstvo sledilo zelo pozorno, nato pa se je razvila bogata in živahna razprava, ki je trajala do poznega in ki se je vrtela zlasti okoli problema ločitve med moškim in ženo, o vplivu okolja na družino, o vlogi ženske in moškega itd.

Primorski dnevi na Koroškem

Tudi letos, in to že 14. leto zaporedoma, je prišlo v dneih od 14. do 22. oktobra, do srečanja med primorskimi in koroškimi zbori, gledališkimi skupinami, glasbenimi šolami, predstavniki kulturnih organizacij, do literarnih srečanj ter sestankov političnih delavcev. Ker gre letos za izmenično prireditve, so šli Primorci na Koroško, kjer so izpeljali Primorske dneve. Kot prva je šla na pot vokalna skupina Resonet iz Opčin. Pod vodstvom Aleksandre Pertot je pela v Šmihelu in naslednji dan v Selah. Obakrat v cerkvi. Dramska skupina iz Štandreja pa je v Št. Jakobu v Rožu, v nedeljo, 15. t.m., zaigrala Povšetovo komedijo »Kandidiraj, le kandidiraj!«, naslednji dan in v torek, 17., se je pesnik Miroslav Košuta srečal z osnovnošolskimi otroki v Celovcu in Selah, istega dne popoldne pa je v Mohorjevi knjigarni prof. Pertotova predstavila Dolharjevo knjigo Od Trente do Zajzere. Poskrbeli pa so še za eno srečanje s pisateljem. V petek, 20., je prof. Alojz Rebula spregovoril višješolcem. Istega dne je v Modestovem domu nastopil tržaški zbor Jacobus Gallus, ki ga vodi Janko Ban. Kot običajno so tudi letos priredili srečanje glasbenih šol »Komel« in Koroške glasbene šole, ki sta bili tokrat gostji društva »Bilka« v Bilčovsu.

Občni zbor SKDP F.B. Sedej

V petek, 20. t.m., je bil v Seđejevem domu v Števerjanu 20. redni občni zbor Slovenskega katoliškega prosvetnega društva Francišek Borgija Sedej. Po začetnih pozdravih dosedanjega predsednika društva Marka Terčiča je spregovorila tajnica Franca Padovan-Terčič. Naštela je vrsto pobud, ki jih je društvo izvedlo v preteklem triletju: od festivalov do kulturnih večerov in družabnostih ob raznih priložnostih. Blagajnik Janez Terpin je prikazal finančno stanje društva, nakar so predstavniki včlanjenih skupin prebrali poročila: Kristina Corsi o mešanem zboru, Valentina Humar o otroškem zboru, Nikolaj Pintar o mladinskem krožku in Ivan Vogrič o Števerjanskem vestniku.

V novem odboru si bodo na prvi seji porazdelili funkcije naslednji člani: Hadrijana Corsi, Kristina Corsi, Mihael Corsi, Andrejka Hlede, Jurij Hlede, Saša Hlede, Martin Komjanc, Florijan Langgo, Gianni Manià, Franca Padovan, Edi Skok, Marko Terčič, Janez Terpin, Lilijana Terpin, Anita Tomažič in Silvana Vogrič.

Teden dni kulturnih izmenjav, a tudi soočanja z narodnostnimi vprašanji in političnimi problemi, torej. Nekateri prireditve so doživele velik odziv, druge pa bolj skromnega. To spada v sedanjí čas in življenjske navade, ko je pač veliko najrazličnejše ponudbe in tudi televizija zahteva svoje. Pri vsem tem pa je predvsem važno, da do teh srečanj sploh pride. Da Korošci občutijo življenjski utrip slovenstva na Primorskem, slednji pa, kako delujejo na Koroškem, da ohranjajo in razvijajo sicer bogato dediščino kulturnih in prosvetnih društev ter ogroženo narodno zavest. Lepi oktobrski dnevi so bili naravnost izziv, da so si Primorci ogledali tudi nekatere naravne in kulturne znamenitosti še zlasti v Rožu in samem Celovcu.

Primorski dnevi na Koroškem, kakor tudi koroški na Primorskem, so torej priložnost, da se utrjuje in stalno obnavlja zamisel o skupnem sloven-

skem kulturnem prostoru, kar je še zlasti važno, ko gre za utrjevanje vezi med manjšinama. Stiki med Korošci in Primorci so se v bolj intenzivni obliki obnovili kmalu po vojni. Pomembni so bili stiki, ki jih je imela v šestdesetih letih študirajoča mladina. Tudi skavti so s taborjenji na Koroškem in na jamborejih prispevali, da so se vzpostavila trdnejša poznanstva med Korošci in Primorci. Sedanje redne in organizirane kulturne izmenjave torej nadaljujejo in izboljšujejo te že vzpostavljene zveze. Stvar posameznih društev pa je seveda, ali se ti stiki nato nadaljujejo in še razvijajo, ali ostanejo na ravni osnovnega poznanstva. Za Krščansko kulturno zvezo, Zvezo slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovensko prosveto iz Trsta pa pomenijo te izmenične prireditve lep izziv, da ponudijo občinstvu najboljše, kar so društva, zbori in gledališke skupine uresničile.

50-letnica Zveze slovenskih kulturnih društev

V Kulturnem domu v Gorici so v teku prireditve ob 50-letnici Zveze slovenskih kulturnih društev. Septembrski osrednji proslavi, ki je bila v dolinski občini, se pridružujejo goriški večeri, nekaj takih večerov pa bo tudi v videmski pokrajini.

Prva prireditve je bila v četrtek, 18. t.m., v predverju Kulturnega doma. Odprli so razstavo lepakov Zveze in včlanjenih društev. Na ta način je bila prikazana kulturna dejavnost na Goriškem v zadnjih 50 letih. Isti večer so tudi odprli skupinsko fotografsko razstavo članov Fotoskupine 75, ki letos slavi 20-letnico delovanja. S svojimi fotografijami so sodelovali Martina in Michela Baldan, Marko Butkovič, Fabio Devetak, Vilko Fajt, Vlado Klemše, Igor Kobal, Klavdij Komjanc, Flavio Mosetti, Boris in Valter Nanut, Silvan Pittoli, Patrizia Romagna, Robert Velušček in Zdenko Vogrič.

V soboto, 21. oktobra je bil večer, posvečen slovenski ljudski tradiciji. Tržaška folklorna skupina Stu ledi je gledalce popeljala v svet ljudske glasbe in plesa. Šlo je za namišljeno popotovanje zamejskih Slovencev od Gorice v Trst in nato do Benečije, Režije in Kanalske doline.

Kulturna srečanja se bodo končala v petek, 27. t.m., ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu s predstavitvijo trojezične informativne publikacije, v kateri je govor o delu Zveze in včlanjenih društev. Sodelovala bosta tudi mešani pevski zbor O. Župančič iz Štandreja in moški zbor Skala iz Gaborij.

V DSI o »primorski univerzi«

Gost ponedeljkovega večera Društva slovenskih izobražencev je bil zgodovinar in raziskovalec Darko Darovec, ki je govoril na temo Nastajanje bodoče primorske univerze.

Darovec je podal sliko o znanstveno-raziskovalnem delu na Primorskem in v slovenski Istri, delu, ki za sedaj zaobjema le družbeno in humanistično področje. To je osnova za bodočo, tretjo primorsko univerzo. Že sedaj potekajo razne pobude in tečaji — kot npr. managerska šola z angleškim učnim jezikom v Novi Gorici in šola za turistične delavce v Piranu. To gre predvsem v ekonomsko smer.

Darovec je sledil živahen pogovor o težnjah, željah in pričakovanjih, da bi v slovenski Istri nastalo močno jedro intelektualcev. Govor je bil tudi o priznanju slovenskih diplom v Italiji, o študentih z Obale na tržaški univerzi, o študentskem potencialu na Obali (okoli 2.000 študentov) idr., vse to v perspektivi ekonomskega razvoja na Koprskem.

Konzulta za slovenska vprašanja pri pokrajinski predsednici

Predsednica goriške pokrajine Monica Marcolini je obljubila, da bo v kratkem sklicala srečanje, na katerega bo povabila predstavnike goriške občine in šolskega skrbništva, da bi poiskali pozitivno rešitev, kar zadeva premestitev slovenske sekcije tehničnega zavoda ITI v šolski center v Ul. Puccini. To je predsednica Marcolini obljubila zastopnikoma občinske konzulte za slovenska vprašanja in predstavnikom Sindikata slovenske šole. Srečanja sta se udeležila tudi pokrajinski odbornik za šolstvo Tavagnutti in tajnica slo-

venske konzulte Marjeta Kraner.

Predstavnika pokrajinske uprave sta povedala, da se zapleti okoli premestitve slovenske sekcije ITI nadaljujejo predvsem zaradi nesoglasja z občinsko upravo, s katero ima pokrajina »odprte račune«.

Na srečanju so predstavniki konzulte in slovenskega sindikata podčrtali, da je takšno stališče nesprejemljivo in da izgovori o nesporazumih med pokrajino in občino ne morejo biti razlog za večletno zavlačevanje s preselitvijo.

Srečanje je bilo tudi priložnost, da je stekla beseda o ustanovitvi pokrajinske konzulte za slovenska vprašanja, kot je izrecno zapisano v členu 93 statuta goriške pokrajine. V tej zvezi je predsednica povedala, da se s tem vprašanjem ukvarja dr. Salis, ki je zadolžen za statutarna vprašanja na pokrajini.

Z njim bo v kratkem stopil v stik predsednik konzulte Pavšič, da bi izvedel, če je pri pokrajinski upravi res volja, da se ta organ tudi ustanovi in začne delovati.

»Ključne značilnosti slovenske politike v letih 1929-1955« je naslov znanstvenega poročila, ki ga je napisala skupina 12 zgodovinarjev in ga je izdal Inštitut za novejšo zgodovino. Poročilo je bilo sestavljeno na prošnjo Državnega zbora Republike Slovenije. Pripomoglo naj bi k razumevanju vzrokov za globoka razhajanja v slovenski družbi.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Aishil

**SEDMERICA
PROTI TEBAM**

Prevod Alojz Rebula,
režija Mario Uršič

V petek, 27. t.m., ob 20.30
ABONMA RED F

Gostovanje Kd Španski borci
Ljubljana

Miro Gavran

MOŽ MOJE ŽENE
komedija

V soboto, 28. t.m., ob 20.30
v nedeljo, 29. t.m., ob 16. uri

Izven abonmaja. ABONEN-
TI lahko izkoristijo DODATNI
KUPON!

Slovenska Cerkev in položaj na Balkanu

Papež Janez Pavel II. se je 17. oktobra srečal v Rimu s katoliškimi škofi nekdanje Jugoslavije. O položaju v Sloveniji in o predlogih slovenske škofovske konference je poročal koprski škof msgr. Metod Pirih. Predsednik škofovske konference, ljubljanski nadškof msgr. Alojzij Šuštar se zaradi bolezni ni mogel udeležiti srečanja v Rimu.

V današnji številki objavljamo osrednji del poročila, ki ga je v Rimu prebral msgr. Metod Pirih.

IZZIVI IN PREDLOGI

Izgon demonov

Na precejšnjem delu Balkana je v zadnjih letih na najokrutnejši način v obliki vojne in etničnega čiščenja zagospodovalo zlo. Kakor je naš Gospod izganjal hude duhove in ljudi osvobajal, se tudi Cerkev ne more in ne sme odreči svojemu tovrstnemu poslanstvu in nalogi.

1. Na življenje narodov pogosto močno vplivajo različni zgodovinski miti, to je lažna podoba naroda o samem sebi. Cerkev naj spodbuja in opogumlja posameznike in ustanove pri preučevanju zgodovine in njene resnice, ki nas bo osvobodila.

2. Zgodovinski miti vedno znova ustvarjajo občutek nacionalne večvednosti, ki je v popolnem nasprotju z evangelijem. Naloga Cerkve je v tem oziru jasno izražena že v predgovoru h konstituciji »Gaudium et spes«, kjer se je odločila za uboge in trpeče, za zapostavljene in šibke. Mednje so na za-

lost pogosto uvrščeni prav majhni narodi.

3. Znebiti se je treba strahu pred drugim in drugačnim. Nova Evropa, ki jo bomo zgradili le na krščanskih temeljih in z Božjo pomočjo, bo edina v različnosti. Cerkev s svojim evangeljskim oznanilom ne dela razlike med Judi in Grki, med sužnji in svobodnimi, ampak oznanja enakost vseh v Božjih očeh. Sprejeti drugega in drugačnega posameznega človeka ali cel narod, vendar tako, da ohranimo lastno identiteto. Za vse to si hoče prizadevati Cerkev na Slovenskem.

4. Manipulacija z javnostjo preko medijev je eden najhujših demonov našega časa. Cerkev se mora z vsemi močmi zavzemati, da bodo mediji poročali objektivno, celostno in nepristransko. Kolikor je le mogoče, naj bodo krščanski laiki in ustanove navzoči v javnih medijih. Če se le da, naj Cerkev sodeluje pri ustanavljanju in pri programih tki. alternativenih medijev. Cerkev v Sloveniji je prav s tem namenom sodelovala pri ustanovitvi samostojne nacionalne radijske postaje; sedaj pa je v pripravi še alternativna nacionalna TV 3.

Poznati in upoštevati Balkan

Ni preveč tvegana trditev, da bi bila vojna na Balkanu manj strašna (ali pa je sploh ne bi bilo), če bi Evropa in svet bolje poznala zapletene nacionalne, zgodovinske, kulturne, ideološke (petdesetletna načrtna ateizacija!), gospodarske in verske razmere tega dela sveta ter prav zaradi boljšega poznanja hitreje in pravilneje rea-

girala. Cerkev je bila edina (ali skoraj edina) ustanova, ki je prav zaradi dobrega poznanja razmer delala pravilne ocene in zlasti po rimskem škofu neprestano pozivala k miru in dajala različne pobude, za kar smo Vam, sveti oče, neizmerno hvaležni. Balkan je v svoji raznolikosti v glavnem zahodni (katoliški) ter vzhodno-južni (pravoslavni in muslimanski).

Cerkev mora v vseh teh deželah spodbujati take šolske in druge oblikovalne programe, ki bodo kljub strahotam te vojne (ali pa prav zaradi njih) vzgajali za strpnost, sožitje, upoštevanje različnosti.

* * *

Obvestilo o zborovskem tečaju

Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica, v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel, prireja tečaj za pevovodje otroških in mladinskih pevskih zborov, ki ga bo vodil prof. Hilarij Lavrenčič. Tečaj je namenjen predvsem pevovodjem, lahko pa se ga udeležijo tudi učitelji glasbene vzgoje in drugi interesi. Obsegal bo niz 6 predavanj — lekcij. Tema tečaja bo osredotočena na: teoretično pripravo na delo z zborom, pripravo klavirske spremljave pesmi in osnovno orkestracijo z instrumenti Orff. Proo srečanje bo v četrtek, 26. oktobra, ob 20. uri v Komorni dvorani Katoliškega doma. Prijave sprejemajo na sedežu SCGV E. Komel vsak dan od 8.30 do 12.30 (tel. 0481-532163).

Prostor mladih Simple Minds v Ljubljani

V četrtek, 19. oktobra, je halo Tivoli v Ljubljani napolnilo več tisoč mladih, ki jih je priklical napovedani koncert znane in svetovno priznane rock skupine Simple Minds. Simple Minds je škotska skupina, ki je po svetu zaslovela v osemdesetih letih z rock, oz. če smo natančnejši, s tehno pop skladbami, ki so več let zaporedoma osvajale zelo visoka mesta na lestvicah najbolj prodanih plošč.

Leta, ko so Simple Minds zasloveli in se uveljavljali, so bila kar težavna za tiste, ki so hoteli tudi zase izboriti nekaj slave, saj so se takrat na evropski glasbeni sceni pojavile nekatere zelo dobre in popularne rock in pop skupine: srca najstnic so gorela za angleški skupini Duran Duran in Spandau Ballet ali za duo Wham, glasbeni sladokusci pa so že prepoznali v irski skupini U2 fenomen desetletja. V taki konkurenci pa je škotskim Simple Minds le uspelo, da so se vtisnili ljudem v spomin z nekaterimi nepozabnimi uspešnicami.

S četrtekovim koncertom so Jim Kerr in tovariši več tisočglavi množici dokazali, da so kos svoji glavi. Poskrbeli so namreč za enkratno glas-

beni užitek. Točno ob 21. uri so se luči v hali ugasnile, napetost v dvorani je narasla, glasba v podlagi se je dvignila in, ko so se na odru prižgale luči in osvetlile člane skupine, se je magično prelila v prvo pesem, ki je bila, seveda, njihova zadnja poletna uspešnica, »She's a river«. Prvi pesmi je sledilo še nekaj živahnih melodij z njihove zadnje plošče »Good news from the next world«, dokler se glasba ni umirila, slikovite igre z lučmi so prenehale, na odru je en sam žaromet osvetlil karizmatičnega vodjo skupine. V temi so se oglasili akordi električne kitare, ki so vznemirile in očarale publiko, ki je prepoznala drugo uspešnico z njihove zadnje plošče, »Hypnotised«, s katero se je zaključil prvi del koncerta; v drugem so potem sledile njihove »starejše« uspešnice.

Med temi je še posebno izstopala nepozabna »Belfast child«, ki je ena izmed njihovih najbolj znanih pesmi z resno in angažirano tematiko. Med to pesmijo je pevec Jim Kerr, ki velja za enega izmed najizrazitejših vokalistov svoje generacije, dokazal svoje karizmo, saj je znal ujeti pozornost slehernega poslušalca: za tistih nekaj

minut se je zdelo, kot da tisoč src utripa z enakim ritmom.

Naelektrenost med publiko se je od takrat dalje samo še stopnjevala, tako da se je zdelo, da je dosegla svoj višek ravno pri zadnji pesmi, »Alive and kicking«. Tako se poslušalci seveda niso mogli sprijazniti s tem, da so se škotski fantje dokončno poslovili: z bučnim ploskanjem in vzklikanjem so jih priklicali spet na oder. Takrat je publika že ob prvih akordih njihove najbolj priljubljene uspešnice Don't you (forget about me) dobesedno eksplodirala. Še enkrat je leader skupine pokazal, kaj pomeni obvladati in očarati tako množico: meni nič tebi nič je pel v duetu z več tisočglavo publiko, ki je navdušeno prepevala in ponavljala besede za njim. To je bil gotovo višek koncerta!

Koncert je bil skratka res enkratno dogodek, ki se ga bodo mnogi še dolgo spominjali. Upati je, da bodo v Ljubljano kmalu spet poklicali kako tako skupino, ki bo slovensko prestolnico uvrstila, tudi na področju lahke glasbe, med ostala evropska velemesta.

Breda Susiš

Lev Detela bral na frankfurtskem knjižnem sejmu

V okviru prireditve, namenjenih sodobni avstrijski književnosti, je 9. oktobra nastopil v Literarni hiši (Literaturhaus) v Frankfurtu na Maini dvojezično, slovensko in nemško pisoci Lev Detela z Dunaja. Prebral je prozni tekst **Meje in narodi**, v katerem je predstavil skupne poteze panskoga človeka v štirikotniku med Muro in Dravo, na katerem žive Slovenci, nemški Avstrijci, Hrvati in Madžari. Detela je svoj tekst, ki mu je dodal tudi več slovensko-nemških pesmi, prebral na skupnem nastopu avtorjev, ki sodelujejo pri dunajski reviji **Podium**.

Na letošnjem knjižnem sejmu v Frankfurtu pa je ta slovenski pisatelj z Dunaja predstavil tudi dunajsko nemško revijo za mednarodno literaturo **Log**, ki jo sourejuje od leta 1978. Opozoril je na tri nove knjige iz serije **Log-Bücher**, ki izhajajo poleg rednih zvezkov. Pravkar je namreč v tej zbirki izšla antologija manjšinskih avtorjev iz različnih evropskih dežel **Der Spiegel, in dem wir uns sehen** (Ogledalo, v katerem se vidimo), pesniška zbirka Dunajčana Wolfganga Mayerja Königa in novo, v nemščini napisano prozno delo Leva Detele **Hinter dem Feuerwald** (Za ognjenim gozdom).

MEJE IN NARODI

Meje med državami so velikokrat nekaj nenaravnega. So imaginarne črte na zemljevidih, ki na trdnih tleh realnih dejstev skušajo spremeniti svet, posamezne narode (ki jih velikokrat cepijo kar na dvoje), ljudi. In vedno znova sede nekje izven območja pazljivih oči javnosti veliki načrtovalci boljših bodočnosti, visoki gospodje, spreminjevalci, prestavljenci mejnih kamnov, ki se igrajo z življenji in s hrepenenji ljudi. To so zanikrneži brez realnega čuta in posluha za zgodovinsko zrasle, pogojene in dorasle možnosti sobivanja med različnimi pod istimi ali podobnimi pogoji. Na skrivnih konferencah označijo jezera za reke in puste gole gore se jim nenaadoma spremenijo v svojevrstne gozdove njihove mladosti. Odmaknjeno od dejstev sede v salonih in kujejo ter načrtujejo...

Bodimo torej previdni, zakaj nekaj se nabira v zraku in nekaj prihaja v nevihtno ozračje. Prav verjetno imamo opraviti z dinamitom. Nastajajo četverkotniki držav, zdaj tu, potem dvajset ali dvesto kilometrov naprej, poročilo pa se lahko glasi kot tisto pred začetkom druge svetovne vojne: »Včeraj so se v Berlinu srečali vodje narodov. Svetovna zgodovina se je z mogočnim korakom približala svoji izpolnitvi«.

Tisto, kar je na zemljevidu zarisano samo z rdečo ali rumeno črto, je, vsem strategom navkljub, kaj hitro, ko ga iz abstrakcije velikih oblastniških idej spet pripelje nazaj v realnost, nekaj nenaravnega. Hitro oznanja nesrečo ali pa vsaj kaj nelagodnega.

(Odlomek iz teksta, ki ga je avtor prebral v nemščini v Frankfurtu na Maini)

Kongres slavistov v Washingtonu

V sredo, 25. t.m., se je začela v Washingtonu 27. letna konvencija Ameriške družbe za spodbujanje slavističnih študij. Gre za najpomembnejše zborovanje ameriških raziskovalcev zgodovine, jezikoslovja, književnosti in družbenih ved slovanskih narodov. Zasedanje bo trajalo do nedelje, 29. t.m. V številnih dvoranah bo vrsta predavanj, za katera skrbijo specializirane ustanove, med njimi Družba za slovenistične študije.

Ta družba je nastala že pred leti na pobudo nekaterih znanih slovenskih profesorjev na ameriških univerzah. Med njimi naj omenimo slavista Rada Lenčka, geografa Jožeta Velikonjo, zgodovinarja Bogdana Novaka, rajnega ekonomista Toussainta Hočevarja. Vsi štiri so dobro znani tudi pri nas, prvi trije so po vojni nekaj let bili v Trstu, prof. Hočevar pa je predaval v Dragi. Zdaj v tej družbi že prevladujejo raziskovalci druge izseljenske generacije in tudi čisti ameriški slovenisti.

Na kongresu, ki je v teku, nastopa Družba za slovenistične študije s štirimi okroglimi mizami. Dve zadevata književnost in jezik, dve pa zgodovinska vprašanja.

Tako bo v soboto na vrsti strokovna razprava z naslovom »Druga svetovna vojna v Sloveniji — Različni pogledi in izkušnje«. O slovenskem zgodovinsko pravnem na temo druge svetovne vojne bo govorila zgodovinarica Jera Vodušek Starič, o svojih vojnih izkustvih pa bosta razmišljala časnikar Pavle Borštnik iz Washingtona in prof. Metod Milač. Kot diskutanta bosta sodelovala zgodovinar Peter Vodopivec iz Ljubljane in urednik časopisa Ameriška domovina Rudolf Sušelj.

* * *

Dr. Massimo Spinetti je novi italijanski veleposlanik v Sloveniji. Star je 52 let. Takoj po vseučiliških študijih se je zaposlil v zunanjem ministertvu. Velja predvsem za strokovnjaka v gospodarskih vprašanjih.

Srednjeveški pečat mesta Trst Cirilu Zlobcu

V sredo, 18. oktobra, sta na tržaškem županstvu župan Riccardo Illy in podžupan Roberto Damiani izročila srednjeveški pečat mesta Trst slovenskemu pesniku in prevajalcu Cirilu Zlobcu. To visoko priznanje sta prva občinska moža podelila Zlobcu zaradi njegovega prevajalskega dela iz italijanščine v slovenščino. Zahvalila sta se mu tudi za njegovo kulturno posredovanje in za njegov prispevek za spoznanje slovenske ustvarjalnosti s strani tržaškega mesta. Župan Illy je med drugim poudaril, da so take pobude odraz zavzemanja sedanje tržaške občinske uprave za

ovrednotenje slovenskega dela tržaške kulture. Na taki osnovi, je še dejal Illy, se lahko gradi mirno in tvorno sožitje s sosedi, pa tudi med Tržačani različnih narodnosti. Ciril Zlobec je v svojem posegu obudil nekaj svojih mladostnih spominov na Trst, spominov, ki so tudi neprijetni, saj je takrat mladi Zlobec v tržaškem mestu okusil fašizem. Po drugi svetovni vojni se je posvetil italijanski kulturi in literaturi zlasti s prevajanjem velikih italijanskih knjižnih del v slovenščino. To je menda po drugi svetovni vojni prvič, da srednjeveški pečat mesta Trst podelijo Slovincu.

NOVICE

Predsednica deželne vlade Furlanije Julijske krajine Alessandra Guerra je odstopila. V Vidmu so v teku pogovori za sestavo nove vlade. Pogovorov se udeležujejo predstavniki Severne lige, Demokratične stranke levice, Ljudske stranke in še nekaterih manjših političnih skupin.

* * *

Veliko pričakovanje vlada za potek pogovorov v zvezni ameriški državi Ohio, kjer bodo skušali predstavniki Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Jugoslavije skleniti sporazum, ki naj naredi konec klanju na Balkanu. Za sklenitev sporazuma si odločno prizadeva ameriška vlada.

* * *

V New Yorku so se končale prslave ob 50. obletnici ustanovitve Organizacije Združenih narodov. Ob tej priložnosti so se zbrali najvišji predstavniki vseh držav članic svetovne organizacije. Za Slovenijo je bil prišoten predsednik Kučan.

Atentat na Reki

Egiptovska islamska skupina Džama Islamija je prevzela odgovornost za teroristični atentat na Reki v petek, 20. t.m. V sporočilu skrajneži napovedujejo nove atentate na Hrvaškem, če tamkajšnje oblasti ne bodo osvobodile Talata Fuada Kasema, ki je eden glavnih voditeljev že omenjene skupine. Hrvaška policija ga je bila aretirala 12. septembra. Neka francoska tiskovna agencija je napisala, da pripadnik omenjene skupine ni zaprt na Hrvaškem, arabski list, ki izhaja v Londonu pa je pisal, da je bil Talat Fuad Kasem izgnan iz Hrvaške dva dni po aretaciji.

Atentat je zahteval smrt ene osebe, 29 pa jih je bilo ranjenih. Pred policijsko postajo na Reki je zletel v zrak avtomobil z italijansko registrsko tablico. Nekateri menijo, da atentat ni delo islamskih skrajnežev, temveč tihotapcev z orožjem in mamili.

Samo divji boj za oblast

šna ideološka državljanska vojna: nikoli ni bilo demokratične alternacije med vlado in opozicijo, imeli smo vedno le krizo režima. Tako je bilo po prvi svetovni vojni, tako je bilo po koncu fašizma in tako se dogaja danes ob koncu prve republike pod udarci podkupninske afere«.

»Po mojem je demokracija bila v krizi in je v krizi tudi danes, a ne v smislu, da bi kdo ugovarjal demokratičnim vrednotam, ampak v smislu, da ta demokracija ne zadovoljuje vseh potreb v državi... Ostaja še vedno edini veljavni sistem, ki pa ga je treba prenoviti, ker ne koraka vstric s situacijo, s tehnološkim napredkom, z ekonomskim razvojem, s potrebo po hitrih odločitvah, s tehničnim učinkovitih izbir«.

Kdo bo sposoben izvesti takšno prenovo? Na to vprašanje bodo morale prej ali slej odgovoriti italijanske politične sile. Zdaj pa prisostvujemo le divjemu boju za stolček, torej za oblast.

NOVICE

Škedenjska železarna postopno obnavlja proizvodnjo, ki je bila ustavljena več mesecev. Družba Lucchini, ki je novi lastnik železarne, je sporočila, da je trenutno zaposlenih 400 delavcev, do januarja pa bodo baje zaposlili nadaljnjih 150 delavcev.

* * *

Na kongresu koroške Ljudske stranke je bil za predsednika potrjen Christoph Zernatto, ki je tudi koroški deželni glavar. Za predsednika je bil spet izvoljen skoraj soglasno. V Avstriji bodo 17. decembra predčasne državnozborske volitve. Socialdemokratska in Ljudska stranka, ki sta bili na vladi, sta se razšli, tako da so bile predčasne volitve neizogibne.

Anton Breclj

(17)

Spomini na boje ob Soči 1915-1918

»Torej vojno zdravstveno redarstvo?«

»Vsekakor!«

Šel sem pogledat v bolnico, kaj bi se dalo brž napraviti iz nje. Na dvorišču so se gostili vojaki iz pločevinastih škatel in pletenih steklenic. Za zabavo so razbijali steklena okna, ki so ostala dotlej cela, lučajoč vanje izpraznjene škatle kakor za stavo. Bežati sem moral pred objestneži, ko sem jih posvaril.

Na okrajnem glavarstvu sem z ogorčenjem poročal o nesmiselnem divjanju vojaščine in prosil stražnike, naj zavarujejo bolnico in moje stanovanje pred pustošenjem. Smejali so se mi dobri možje, češ da so brez moči nasproti vojaštvu, ki ima po nekem starem in nepisanem pravu svobodo plenjenja v osvojenem mestu in ozemlju.

»Pa saj niso v sovražnikovem mestu in ozemlju ti divjaki!« sem ugovarjal.

»Kdo naj dopove to razliko tolпам, ki so se navadile ropati že po Galiciji!«

* * *

Potr sem se napotil proti stanovanju. Hiša na koncu Travnika je še gorela v prizemlju, zamišljen sem stopal po nasprotnem hodniku. Ko sem prišel vstric požara, je zabobnelo in zabučalo, kakor da se je odprlo peklo, iz goreče hiše je planilo kakor iz ognjenika. Obrnil sem se k zidu, sklonil glavo in jo zakril z lahtmi. V križ me je zadel težek kamen, da sem klecnil. Po vseh štirih sem zlezal iz nevarnega kraja; na malem Trgu pred nadškofijo sem se polagoma zravnil in stopil na noge. Komaj sem se premikal in prišel na stanovanje, kjer sem lepel. Molče sem sprejemal obiske podgan in dvonogih hijen in premišljeval, kako srečno in brez vsake poškodbe sem preстал vso vojsko, da moram biti še kar zadovoljen in da se pravzaprav spodobi, če sem na koncu prejel vsaj njen poslovilni pozdrav.

Ko so se polegli prvi občutki v križu in bedrih, sem zmetal nekaj manjših zdravniških priprav v nahrbtnik in se opirajoč na gorsko palico, ki sem jo staknil med drugo svojo šaro, plazil proti Rdeči hiši in Rosnemu dolu. Pri židovskem pokopališču sem proti večeru pričakal vojaški tovorni avto, ki me je sprejel in odpeljal v Ajdovščino.

Čudilo so se mojemu pripovedovanju moji in znanci, zlasti glede podganjega redarstva; po enem ali dveh tednih smo imeli po vsej vipavski dolini velike trume podgan, ki so, ko so opravile vojno zdravstveno službo, iskale plače po naših praznih shrambah. Šele na pomlad se je razlezla tista grozotna nadlega.

Jadranu za las ni uspel »podvig«

Letošnja postava »Jadrana«

Uspehom Bora Radenske, Cicibone Mingot, sicer v derbiju z enakovrednim Kontovelom, ter Doma se ponovno ni pridružila naša združena košarkarska ekipa Jadran TKB. Ni ji uspel pravcati »podvig«, saj je bil tokrat nasprotnik iz Bielle res zelo dobra ekipa. Za las bi lahko rekli, saj se našim zadnji met (najprej Vitezu, potem Pregarcu) ni posrečilo, da bi žogo potisnili skozi »začaran« obroč koša. V podaljšku petih minut pa so gostje pokazali nekaj več ter tako odnesli deseti zaporedni par točk ter potrdili kraljevanje na lestvici.

Tokrat je športna (ne) sreča obrnila hrbet, potem ko so Oberdan in so-

igralci pokazali veliko več kot na prejšnjih tekmah. S tako igro gotovo ne bi imeli le dveh točk na lestvici. Dobri obrambi se je tokrat pridružil soliden napad; žoga je hitreje krožila, tudi visoki Joe Calavita (208 cm) je prišel do izraza pod nasprotnikovim košem. To daje sicer upati za nadaljnje nastope. Ti pa bodo postali skoraj že imperativ — zmaga, saj je letošnji sistem tekmovanja precej »krut«, ne dopušča namreč, da se ekipe prepozno prebudijo in želijo na koncu nadoknaditi zamujeno. Ostali nasprotniki ne bodo darovali ničesar (kot je Jadran do sedaj vsaj trikrat olajšal delo nasprotnikom). B liga je, kot smo že večkrat omenili, težja od lanske C-1; letos so ekipe bolj neugodne, vedno več pa je bivših igralcev A lige, ki se v jeseni svoje kariere odločijo, da so v nižji ligi še odločilni s svojo izkušnostjo, kot je v soboto dokazal Savio, ki je pred dvema letoma osvojil italijansko prvenstvo z zvezdami Busklerja. Realnost tega prvenstva je ta, da nasprotnik izkoristi vsako tvojo napako. Skratka, naši morajo biti večji ciniki. Igranje v tržaški športni palači pri Čarbolu pa je morda težje kot igranje v telovadnici pristaniških delavcev pri Briščkih. V manjši telovadnici se je čutila večja toplota zvestih navijačev, ki so letos ostali še vedno zvesti. Upati je, da bodo še naprej.

Gorazd Bajc

O obnovitvi stadiona Prvi maj v Trstu je spregovoril dr. R. Štokelj

V teh dneh poteka prva obletnica ustanovitve Odbora za ohranitev stadiona »Prvi maj.« Ob tej priložnosti nam je njegov predsednik, dr. Renato Štokelj, v krajšem pogovoru podal obračun dosedanjega delovanja in nas seznanil z bodočimi progami.

»Če se nekoliko ozremo nazaj, lahko rečemo, da smo zelo zadovoljni z akcijami, ki smo jih načrtovali in izvedli. Podčrtati moramo veliko solidarnost ljudi, ki so sodelovali pri vseh teh akcijah in so nam tudi pomagali in nas opozarjali, da so bile iniciative pravilno usmerjene; razumeli so pomen obnove in »rehabilitacije« tega edinega slovenskega športnega objekta v mestnem središču. Za prihodnjo sezono načrtujemo pobude, ki bodo imele skoraj bolj kulturni kot športni prizvok. Tako bomo spet priredili razstavo likovnikov, koncert, Prešernovo proslavo s kulturnim društvom Škamperle, pa tudi poletno šagro in nekaj drugih iniciativ.

Rad bi podčrtal, da z odprtjem »balona« in male dvorane ta reševalna akcija sploh ni končana, optimistično bi lahko rekli, da je pre-

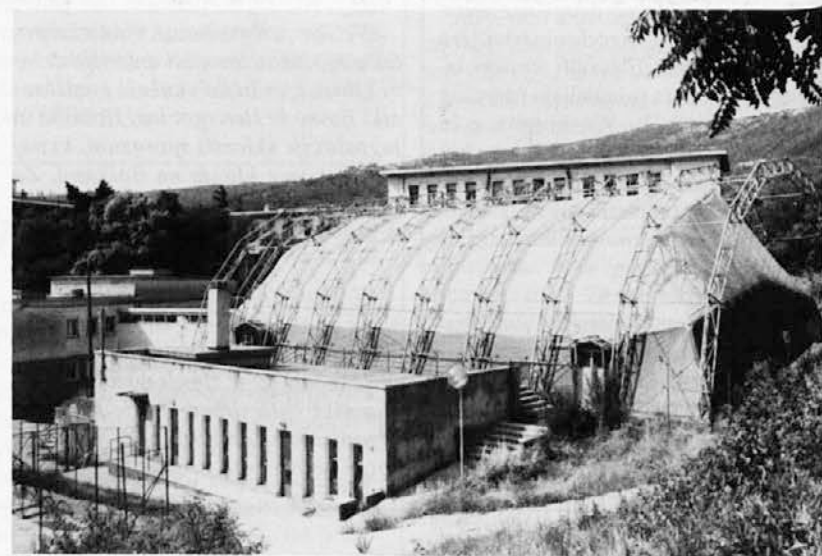
ko polovice. Naša prizadevanja in trud glavnega odbora Športnega združenja Bor so sedaj namenjeni popravilu in obnovi še ostalih delov objekta. To so slačilnice, uradi in drugi prostori, ki niso namenjeni le agonistični dejavnosti.

Mislimo pa tudi na obnovo enega prostora za kulturno društvo Škamperle, ki ravno tako krvavo potrebuje dostojen prostor. To so načrti in naš odbor namerava prispevati k obnovitvi teh delov stadiona. Upamo pa na pomoč, kakor v preteklem letu, tako iz Slovenije, kakor od obeh naših krovnih organizacij«.

Erik Dolhar

* * *

V slovenskih vladnih krogih so zelo zadovoljni s potekom obiska, ki ga je v Washingtonu opravil predsednik Drnovšek. Ta se je srečal tudi s predsednikom Clintonom, s katerim sta se pogovarjala tudi o odnosih med Slovenijo in Italijo oziroma Hrvaško. Predsednik Clinton je pohvalil potek demokratizacije v Sloveniji in obljubil posredovanje za rešitev spornih vprašanj z obema njenima sosednjima državama.

Stadion 1. maj v Trstu

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST.

Sedež: 34138 Trst, G. D'Annunzio 27/E, tel./fax 040/630824.

Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega tiska v Italiji

Od Soče se je bojišče pomaknilo na Piavo, Goriška pa je trpela še naprej, muke so se spremenile, a ne zljajšale.

Podganja nadloga se je razpasla po vsej deželici in uničevala kmetom že tako skromne pridelke, živilska oskrba po občinah je opešala, za denar, kakor smo imenovali tiste krpice rdečega papirja, se ni dobilo nič, najmanj pa živil. Sila kola lomi. Tako se je takrat bahato razvilo poleg bujnega verižništva neko splošno barantanje z blagom, lotevala se nas je neka poblaznost, kakor pravijo moji rojaki pohlepu po gmotnih vrednotah, in očitno kvarila naše nravi.

Tudi jaz sem barantal, če sem hotel preživljati svojo družino in popraviti hišo v Gorici. Znani češki zobar mi je prodal svojo pol podrti hišo, ker je obupal, da bi jo mogel v doglednem času urediti za bivanje. Jaz sem jo kupil, ker sem vedel, da bo moje prejšnje bivališče popravljeno šele čez nekaj let. Zidar, tesar, mizar in vsak drugi obrtnik je prevzemal pri meni dela samo s tem pogojem, da sem mu dajal vsaj polovico zaslužka v živilih ali uporabnem blagu. Živila sem dobival samo v zameno za blago. Tako sem zbiral obleko, perilo, čevlje, petrolej, ženske cunje in drugo tako šaro, ki so jo prinašali

vojaki iz Furlanije, največ za tobak, ki sem ga »pod roko« nabiral od tasta, glavnega založnika tobaka. Tisto blago so raznašale ženske okoli po kmetih, hodile z njim na Dolenjsko in celo na Hrvaško in mi prinašale živila. Nihče ni spraševal po izvoru tega ali onega blaga, javna in zasebna vest se je prenašala z gostimi ščetinami. Takrat sem se prepričal o resničnosti pregovora, da priložnost dela tatove, kar pomeni, da je lahko biti pošten in zvest, dokler ni skušnjave za napoštenje in nezvestobo.

* * *

Trumoma so se vračali begunci domov. V mesto samo jih vojaška oblast ni puščala, tudi v druge kraje ne, ki so bili zasedeni od Italijanov. Hudobni jeziki so razlagali to varstveno in zdravstveno naredbo z razlogom, češ da hoče vojaščina mesto najbrž prej temeljito opleniti in plen pospraviti. Tudi jaz sem marsikaj skusil, kar je opravičevalo tako razlago.

Hudo je bilo našim beguncem po svetu, kruto je bilo prvo leto njihove vrnitve. Malokatera družina je našla svoj dom še uporaben vsaj za silo, večinoma so prezimovale v vojaških rovih in izdolbinah. Po tistih brlogih so se dogajale neštete strahote.

(Dalje)